

Förhandlingsmandat för en överenskommelse mellan EU och Ryssland om ett rättsligt ramverk för Nord Stream 2

Miljö- och energidepartementet

2017-07-17

Dokumentbeteckning

KOM(2017)320

Rekommendation till rådsbeslut med bemyndigande att inleda förhandlingar om en överenskommelse mellan Europeiska Unionen och Ryska Federationen om driften av Nord Stream 2 rörledningen

Sammanfattning

Gasledningsprojektet Nord Stream 2 har kritiserats för att vara oförenligt med EU-rätten och stå i strid med Energiunionens målsättningar om diversifiering av gasförsörjningen samt hota försörjningstryggheten i sydöstra Europa och en fortsatt transit av gas via Ukraina.

Kommissionen söker ett förhandlingsmandat för en överenskommelse med Ryssland om ett rättsligt ramverk för Nord Stream 2 som bygger på fundamentala principer i internationell rätt och EU rätten, särskilt det tredje marknadspaketet för energi. Grundpelare för det senare är åtskillnad mellan handel/produktion respektive överföring, tredjepartstillträde, icke-diskriminerande tariffer och transparens kring driften av ledningen.

När det gäller Energiunionens målsättningar ska överenskommelsen enligt förslaget till mandat beakta verksamhetens effekter på nuvarande gasförsörjning från Ryssland till EU, inklusive transit via Ukraina.

Regeringen ser med oro på projektet. Regeringen välkomnar att kommissionen har presenterat ett förslag till förhandlingsmandat och att frågan tas upp i rådet och därmed förs upp på EU-nivå.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Hösten 2015 offentliggjorde Gazprom planerna på att fullfölja projektet Nord Stream 2. De två ledningarna i Nord Stream 2-projektet planeras ta sin början på ryskt territorium där gasen ska matas in i närheten av S:t Petersburg, därefter passera genom Finlands och Sveriges ekonomiska zoner i Östersjön samt i den danska ekonomiska zonen, där de gör en kortare böj in på danskt territorialvatten. Sträckningen ska fortsätta in på tysk ekonomisk zon respektive tyskt territorialvatten, för att slutligen landa på tysk mark i närheten av Greifswald. Där kommer ledningarna att anslutas till det tyska överföringsnätet (transmissionsnätet) för vidarebefordran genom det europeiska transmissionssystemet för gas.

Projektet har varit omstritt av flera skäl. Det har bland annat kritiserats för att vara oförenligt med EU-rätten och stå i strid med Energiunionens målsättningar om diversifiering av försörjning och försörjningsvägar, samt för att hota försörjningstryggheten i sydöstra Europa och en fortsatt transit av gas via Ukraina.

Regeringen har i flera sammanhang uttryckt sin oro över projektet. Så skedde bland annat vid Europeiska rådet i oktober 2016 och det efterföljande TTE-rådet i december 2016, där regeringen uttalade förväntningar på att kommissionen skulle genomföra en ingående granskning samt återrapportera kring hur projektet överensstämmer med gällande EU-lagstiftning och Energiunionens målsättningar. Framställningarna följdes upp med ett gemensamt brev från de svenska och danska energiministrarna i februari 2017. Regeringens engagemang i frågan har bidragit till att kommissionen nu söker ett förhandlingsmandat i rådet.

1.2 Förslagets innehåll

Mandatet kommer att ange ramarna för att förhandla en överenskommelse mellan EU och Ryssland om ett rättsligt ramverk för Nord Stream 2. Syftet med överenskommelsen är att – om ledningarna byggs – ha ett rättsligt ramverk baserat på fundamentala principer i internationell rätt och EU-rätten, särskilt det tredje marknadspaketet för energi. Kommissionen slår fast att överenskommelsen behövs eftersom ledningarna planeras att förläggas utanför EU:s jurisdiktion.

Grundpelare i det tredje marknadspaketet för energi är framförallt åtskillnad mellan handel/produktion respektive överföring, tredjepartstillträde, icke-diskriminerande tariffer och transparens kring driften av ledningen.

När det gäller Energiunionens målsättningar kommer verksamhetens effekter på nuvarande gasförsörjning från Ryssland till EU, inklusive transit via Ukraina att beaktas.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Förslaget bedöms inte påverka svensk lagstiftning.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Förslaget bedöms inte få några konsekvenser för EU- budgeten eller den svenska statsbudgeten.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen ser med oro på projektet då det riskerar strida mot Energiunionens målsättningar och inte överensstämmer med gällande EU-lagstiftning. Regeringen välkomnar att kommissionen har beslutat ett förslag till förhandlingsmandat och att frågan tas upp i rådet och därmed förs upp på EU-nivå.

Regeringen avser stödja kommissionens arbete i den fortsatta processen. Regeringen har även för avsikt att verka för konstruktiva samtal och en lösning som värnar EU:s rättsliga, energipolitiska och säkerhetsmässiga intressen.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaterna har ännu inte preciserat sina ståndpunkter kring förslaget till förhandlingsmandat. Kritik mot förslaget kan dock förväntas från medlemsstater som har ett intresse i projektet antingen av kommersiella skäl eller utifrån överväganden om försörjningstrygghet. Även medlemsstater som förhåller sig uttalat kritiska till projektet som sådant, kan förväntas ha kritiska synpunkter på vad man anser vara en legitimering av projektet.”

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas ståndpunkter är ännu inte kända.

Förslaget har inte remitterats.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Rättslig grund är artikel 218 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Beslut fattas med kvalificerad majoritet.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Ej tillämpligt eftersom förhandlingsmandatet inte är ett utkast till en lagstiftningsakt.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Förslaget börjar beredas i rådsarbetsgruppen för energifrågor i slutet på juli 2017.